

2023-09-22

Stab

Ellinor Günther, kommunikationsansvarig

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, [031-64 74 00](tel:031-647400) gryaab.se

Mediebevakning

Maj-augusti

Jag sammanfattar i detta dokument utvalda artiklar där Gryaab berörs direkt eller omnämns samt avloppsfrågor som indirekt berör Gryaab, till exempel avloppsvattenrening, uppströmsfrågor samt slam- och biogasfrågor. Information som vi själva lägger upp i våra egna kanaler redovisas inte här.

2023-05-14 Instagram

Gryaabs styrelseordförande om Vattenstämman (Gryaab)

Gryaabs styrelseordförande lägger ut inlägg om sitt deltagande på Vattenstämman i Umeå.

2023-05-18 Instagram

Hammarviken om studiebesök (Gryaab)

Hammarvikens medarbetare är nöjda med besök på Gryaab och tackar guiden Sofia och alla medarbetare för det viktiga arbetet vi gör för hela regionen.

2023-05-31 Cirkulation

Många bollar i luften i Alingsås (Gryaab)

Nya tider ställer nya krav. Alingsås kommun utreder sin avloppshantering parallellt med att projekteringen för ett nytt Nohaga reningsverk pågår. Dessutom renoveras det gamla verket under tiden.

Det som började med akuta renoveringar av Nohaga reningsverk och som skulle fortsätta med en ombyggnad, blev satt på paus när det stod klart att budgeten skulle

spricka rejält. Nu görs istället en större avloppsutredning för att ta ansvar för att pengarna används rätt, samt en parallell planering för en total förnyelse på plats.

– När vi det senaste året gjort omvärldsbevakning och tittat på andra liknande kommuner som bygger nya reningsverk har kostnaderna för dem landat på mellan en och en och en halv miljard kronor. Vi förstod då att den ursprungliga budgeten för renoveringen av verket inte skulle räcka på långa vägar, förklarar Lovisa Björnsdotter, VA-chef i Alingsås.

Nu ska en utredningsgrupp titta på alternativ till ombyggnad.

- Nytt reningsverk på annan plats i kommunen.
- Överföring till Gryaab i Göteborg.

Utredningen har just startat och pågår ovanligt nog parallellt med förprojekteringen av ombyggnaden av Nollhaga reningsverk. Det kan verka som risk för onödigt arbete ifall utredningen kommer fram till en annan lösning, men i det här stadiet handlar det om att designa reningsprocessen som krävs för att rena vattnet. Utifrån detta kan senare kostnaden för ombyggnaden räknas fram. Förprojekteringen blir också ett underlag till alternativet med nytt reningsverk på annan plats om det skulle bli aktuellt.

Den nystartade utredningen om alternativen, som ska löpa parallellt, är budgeterad till 100 miljoner kronor fördelade på två år och beräknas vara klar om cirka ett år räknat från i april i år. Det ska vara en så kallad multikriterieanalys. I den ska det tas hänsyn till inte bara ekonomin och slutpriset, utan exempelvis också hållbarhet, organisation, teknik, rådighet för avloppsreningen.

Vid Cirkulations besök får vi intrycket av att överföring till Gryaabs reningsverk nästan sex mil bort känns som det mest avlägsna alternativet, ur flera betydande aspekter.

– Men multikriterieutredningen får utvisa vilket av de tre alternativen som är den bästa lösningen för Alingsås framtida avloppshantering. Den kommer att vara väldigt bra eftersom den tittar på så många olika aspekter, säger Lovisa Björnsdotter.

2023-06-09 Cirkulation

Gryaab står upp för allas lika värde (Gryaab)

Cirkulation plockade upp vårt pressmeddelande kring vårt deltagande i West Pride Parade. En arbetsplats som uppmuntrar alla anställda att delta i West Pride Parade och festen är kommunala Gryaab.

"Gryaab är självklart för allas rätt att vara olika och allas rätt att behandlas med kärlek och respekt oavsett hur man ser ut, hur man definierar sig, vad man tror på eller vem man älskar", skriver bolaget i ett pressmeddelande.

– Vi har i flera år hissats regnbågsflaggan och uppmuntrat våra medarbetare att delta i aktiviteter och föreläsningar under West Pride. I år ville vi göra något mer. Vi blev dessutom extra inspirerade av att alla Göteborgs stads verksamheter går tillsammans i paraden, under gemensam paroll, säger Anders Hansson, driftchef på Gryaab, i pressmeddelandet.

Anders Hansson deltar på paraden imorgon tillsammans med flera Gryaabkollegor och ännu fler kolleger från hela staden.

2023-06-09 Twitter

Cirkulation om Gryaabs deltagande i Pride (Gryaab)

"Gryaab hissar regnbågsflaggan och uppmuntrar anställda att delta i West Pride Parade, i morgon lördag. Det är inte utan att man blir lite stolt när branschföreträdare står upp för allas lika värde.", skriver Erik Winnfors från Cirkulation.

2023-06-16 Recycling och miljöteknik

Planerar fullskaleanläggning för återvinning av avloppsslam (Slam)

En miljon ton avloppsslam bildas varje år vid Sveriges kommunala reningsverk, varav cirka 100 000 ton i de fyra nordligaste länen. Idag läggs slam i huvudsak på deponi, men nya regelverk ställer hårdare krav på en ansvarsfull hantering. Istället för deponi vill Umeå Energi nu tillsammans med regionala vatten- och avfallsbolag ta tillvara slammet som resurs genom bland annat förbränning.

Tanken är att landets första storskaliga monoförbränningsanläggning ska byggas intill Däva kraftvärmeverk där etableringsytor finns tillgängliga. Monoförbränning av slam är en beprövad teknik som redan förekommer på flera håll i Europa. Tekniken innebär att avloppsslammet förbränns utan tillsatser av andra bränslen eller substrat och den ger möjlighet till återvinning av fosfor och andra ämnen. Monoförbränning renar dessutom kretsloppet från tungmetaller och destruerar skadliga ämnen som läkemedelsrester, PFAS/PFOS och mikroplaster. Umeå Energi bildar tillsammans med flera samhällsaktörer ett nytt samägt bolag för att ta om hand och nyttja avloppsslammet som resurs. Den nya anläggningen beräknas ta tre till fem år att bygga upp och planeras vara i drift 2026.

2023-06-20 Kretslopp och vatten (pressmeddelande)

Nya dagvattendammar och diken ska minska föroreningarna (Gryaab nämns)

Regn som faller över hårda ytor som vägar, parkeringsplatser och tak drar med sig miljöfarliga ämnen till vattendrag och sjöar. Elva av tretton vattendrag i Göteborg är förorenade. Men nu har Kretslopp och vatten anlagt två nya anläggningar för att rena dagvattnet och en tredje är på väg.

- För 60 år sedan var det ingen som tänkte på dagvatten. Men med ökad trafik, industrier och annan mänsklig aktivitet har föroreningarna i vattendragen ökat. Därför måste vi bygga fler reningsanläggningar, säger Salwan Zaynal, projektledare på förvaltningen Kretslopp och vatten.

Längs Björlandavägen på Hisingen finns en typ av dagvattenrening, ett 2,3 kilometer långt makadam- och svackdike. Här renas dagvattnet från trafiken på vägen och bostäderna runt omkring. Det är ett gammalt område med kombinerade ledningar för spill- och dagvatten. Målet är att separera ledningarna och leda dagvattnet till diket och spillvattnet (det vill säga avloppsvattnet) till Gryaabs avloppsreningsverk, Ryaverket.

Genom att anlägga fler reningsanläggningar hoppas staden kunna minska föroreningarna. Men behovet är stort – över 100 platser för dagvattenrening identifierats. Och det skulle ändå bara räcka för att få bort 40 procent av föroreningarna, till en kostnad på 1,7 miljarder kronor. Därför krävs också beteendeförändringar. Det handlar om att köra

mindre bil, koppla bort dagvatten från spillvatten, inte övergöda sina odlingar och minska nedskräpningen.

2023-06-22 Instagram

Gryaabs styrelseordförande om sin praktik på Gryaab

Claudia Pedrini lägger ut bilder under de två dagar hon praktiserade på Gryaab.

2023-06-25 Gefle dagblad med flera (TT-nyhet)

Kemikaliebrist hotar badsommaren (Havsmiljö)

Sverige hotas för första gången av brist på kemikalier som renar utsläppen från avlopp. Och det kan påverka vattnet vi badar i.

En produktion på lågvarv och stängda fabriker i Europa till följd av konjunkturläge och höga energipriser kan nu få direkta konsekvenser för vattnet i Sverige. För att kunna rena vårt dricksvatten och avloppsvatten krävs nämligen saltsyra, en biprodukt som skapas vid tillverkning av exempelvis målarfärg, plast, lacker och gödsel. Denna saltsyra importeras från Europa för att i sin tur kunna producera fällningskemikalier, som renar vattnet innan det blir dricksvatten eller släpps ut från reningsverk i sjöar och hav.

Sedan några veckor tillbaka står Sverige nu för första gången inför en brist på saltsyra.

- Vi vet att brist på reningskemikalier ger försämrad vattenrening, vilket i förlängningen kan göra vattnet otjänligt, säger Klara Westling, expert på avlopp och miljö vid branschorganisationen Svenskt Vatten.

För att säkra produktionen av dricksvatten har man tagit fram en vägledning som prioriterar dricksvattenrening framför avloppsrening. Något som enligt Klara Westling kan medföra att reningen i vissa avloppsverk nu äventyras. Omkring hälften av landets reningsverk släpper ut sitt avloppsvatten i havet, som vid en kemikaliebrist bedöms som mer robust. Reningsverk som släpper ut i sjöar, vattendrag och ut mot råvattenuttag för dricksvattenproduktion hamnar däremot högre upp på listan över dem som leverantörerna ska prioritera om tillgången på kemikalier sinar.

Hittills har kemikalieleverantörerna lyckats säkra leveranser av saltsyra så att bristen inte nått smärtgränsen.

- Men framtiden är väldigt oviss. Bristen har än så länge bara pågått i några veckor och badsäsongen drar igång nu. Blir bristen på saltsyra större kan det absolut hända att kommunala badplatser måste stänga nu under sommaren, säger Klara Westling.

2023-06-28 Mölndals-Posten

Då kan vattnet bli dyrare i Mölndals stad (Gryaab nämns)

Tekniska nämnden i Mölndals stad föreslår en höjning med 15 procent på taxan för vatten och avlopp. Kommunfullmäktige har tidigare stoppat en höjning - nu ska frågan upp igen.

Höjningen gäller bruksavgiften, och är tänkt att finansiera drift och nödvändigt underhåll inom vatten- och avloppssystemet, skriver nämnden i ett pressmeddelande.

- Våra beräkningar visar att vi kommer att behöva höja avgiften med 15 procent, vilket motsvarar i snitt 82 kr mer i månaden för en villaägare och 763 kr för ett flerbostadshus, säger Tony Strandh, va-chef i Mölndals stad i ett pressmeddelande.

Ändringen föreslås börja gälla den 1 november 2023 och gälla hela 2024.

- Förutom kostnadsökningar i den interna verksamheten är det också ökade avgifter till renhållningsverket Gryaab som påverkar höjningen, säger Göran Isacsson, (M) ordförande i tekniska nämnden.

2023-07-02 Norra Halland

Lyckat pilotprojekt gällande rening av läkemedel (Läkemedelsrester och tekniskt vatten)

I januari installerades en reningsanläggning bestående av två containrar på Hammargårds avloppsreningsverk. Anledningen var för att testa att rena avloppsvattnet från läkemedelsrester. Nu är driftfasen av projektet avklarad och det avslutades med en pressträff på reningsverket.

- Vi är supernöjda, säger Maurice Bourne, enhetschef avloppsrening i kommunen. Det hela har gått ut på att se om vi kan minska läkemedelsresterna i vårt utgående avloppsvatten. Vi har gjort detta med Mellifiq. Samtidigt har vi haft ett sidospår för att se

om vi kan tillverka tekniskt vatten. Det passerar fem miljoner kubik vatten här varje år. Kan vi använda 20 procent av det till saker vi idag använder dricksvatten till så är mycket vunnet, säger Maurice Bourne.

2023-07-05 Partille tidning

Därför är det bajsbakterier i Aspen i Lerum (Gryaab)

Det är en förhöjd nivå av tarmbakterier i Aspen, något som lett till att badplatsen i sjön fått stänga.

Det var under måndagen som Lerums kommun meddelade förhöjda nivåer av tarmbakterier i sjön Aspen i Lerum. Den populära badplatsen i Lerum stängde omgående.

- Vi har gått ut på alla våra kanaler, så har vi även satt upp avspärningsband och skylt i mitten av badplatsen, sade Henrik Gustafson, fritidsintendent vid Lerums kommun, till Lerums tidning i måndags.

Tarmbakterierna kan bero på fågelbajs som sköljts ner i sjön på grund av den senaste tidens ihärdiga skyfall, menade han.

Åsa Thulin, kommunikationschef i Lerums kommun, förklarar att kommunen ibland släpper ut avloppsvatten i sjön som en säkerhetsåtgärd. Senast det hände var i mars, berättar hon.

- Då kunde Ryaverket inte ta emot mer avloppsvatten. Då bräddar man, då släpper man ut avloppsvattnet, säger hon.

Åsa Thulin betonar emellertid att kommunen inte har bräddat den här gången och vill inte heller spekulera i möjliga orsaker.

- Vi kan brädda till Sävveån och då rinner det ut i Aspen. Det här är ett säkerhetssystem som används. Men vi har inte bräddat den här gången, i så fall talar vi om det, säger hon.

2023-07-24 Branschaktuellt

Sweco om reningsverkens framtid (Gryaab nämns)

Cirkulära flöden, automatisering, AI och digitala tvillingar. De är alla aktuella områden inom VA-branschen just nu. Enligt Sweco, en av Sveriges aktörer som jobbar för en fungerande hantering av landets dricks- och avloppsvatten, kommer samtliga delar spela en stor roll för framtidens hållbara VA-anläggningar. I en intervju med BA berättar Swecos processutredare Maria Taoussi mer om vilken roll VA spelar i det cirkulära samhället.

– I avloppsvatten finns en rad resurser som kan tas tillvara och omvandlas till cirkulära flöden. Exempelvis organiskt material, kväve, fosfor, biogas, värmeenergi och vatten. Detta är resurser som efterfrågas i dagens samhälle och genom att nyttja de olika flödena som uppstår i reningsverk kan vi omvandla föroreningar till värdefulla produkter. Det minskar också behovet av produktion av dricksvatten och utvinning av näringsämnen samt minskar användningen av fossila bränslen, säger Maria Taoussi.

Ett exempel på cirkulärt flöde inom VA är användningen av rötat avloppsslam, vilket är ett slam som brutits ner i en syrefri miljö.

– Vid ett cirkulärt reningsverk tas det rötade avloppsslammet tillvara för återföring av näringsämnen och mull till åkermark vilket minskar användningen av konstgödsel. Rejektvattnet som uppstår vid avvattningen av det rötade slammet innehåller höga halter kväve som utvinns och återvinns. Biogasen som bildas under rötningsprocessen samlas upp och uppgraderas till fordonsgas. Likaså används värmeväxlare för att ta tillvara på den värme som uppstår under rötningsprocessen, och när avloppsvattnet sedan renats används det som tekniskt vatten vid anläggningen, bevattning och till vattenkrävande processer inom industrin. Ett exempel på detta är en framtida batterifabrik i Göteborg som planerar att använda renat avloppsvatten från Ryaverket som processvatten.

Enligt Maria Taoussi är digitalisering och automatisering en absolut nödvändighet för framtidens hållbara VA-anläggningar, och redan idag automatiseras styrningen av processer för processoptimering. Det ska minska förbrukningen av både kemikalier och elenergi.

2023-08-04 SVT Nyheter Väst

Ny sensor för avloppsövervakning ska underlätta för kommuner (Dagvatten)

Klimatförändringar och urbanisering ökar städernas utmaningar med att hantera avloppsvatten, dagvatten och översvämningar. Nu finns Turbinatorn, en prototyp som kan innebära stora besparingar för städerna.

- Det finns en stor potential för det här, säger Helen Galfi, dagvattenspecialist inom Göteborgs Stad.

Turbinatorn har utvecklats under fem år och ännu finns det inte många exemplar av den. Men om den fungerar som det är tänkt kan den bli ett vanligt verktyg för avloppskontroll i framtiden. För städer med till exempel gamla avloppsrör, eller problem med föroreningar och stopp i avloppen kan turbinatorn innebära stora fördelar.

Den nya sensorn kombinerar en kamera, en laserstråle och bildanalys för att mäta vattnets grumlighet och nivå. En fördel är att den inte behöver vara i kontakt med vattnet.

Dessutom slipper personal fysiskt gå ner i avloppen för att ta prover. Med hjälp av tekniken skickas proverna digitalt och AI-bearbetas direkt till de personer som ska fatta beslut i realtid utan att behöva åka till platsen för problemen.

- Med hjälp av Turbinatorn kan vi få tidiga varningar om det finns föroreningar i systemen, igensättningar eller stopp i ledningarna eller andra avvikelser som behöver snabba insatser, säger uppfinnaren Fredrik Hallgren.

2023-08-08 Vårt Göteborg

Stormen Hans påverkar ledningsnätet (Gryaab)

Nu är stormen Hans över oss! När det kommer mycket regn under en kort period kan det vara så att avloppssystemet inte klarar av att avleda allt vatten till reningsverket Gryaab. Istället kan Kretslopp och vatten tvingas brädda, det vill säga att man tillfälligt släpper ut orenat avloppsvatten direkt i vattendrag.

När det regnar så kraftigt som det gör nu är avloppsvattnet mycket utspädd och består till stora delar av regnvatten. Avloppsvattnet består till stora delar av dagvatten, det vill säga

regn och smältvatten. När det kommer kraftiga skyfall, som nu när stormen Hans är här med kraftiga regn och vindar, kan avloppsledningsnätet bli fullt och klarar inte att ta emot allt vatten och leda det till reningsverket. Genom att brädda vattnet minskar vi risken för översvämningar.

Reningsverket Gryaab påverkas så klart också av nederbörden. I normala fall tar reningsverket emot ungefär 4 000 liter avloppsvatten per sekund. Just nu är flödet betydligt högre, drygt 15 000 liter per sekund.

2023-08-09 Sveriges Radio Ekot, P4 Göteborg

Därför släpps avloppsvatten ut i vattendrag "Nödvändigt" (Gryaab)

Fredrik Davidsson, avdelningschef för UKM fick, tillsammans med många medarbetare en intensiv start efter semestern. Under stormen Hans gav Fredrik uppdateringar löpande till. Sveriges radio intervjuade även Fredrik och inslaget sändes i Ekot.

Många reningsverk har under ovädret haft svårt att hantera de stora mängderna vatten.

Det har lett till att de istället bräddat, att de släppt ut orenat avloppsvatten i vattendragen.

- Det är långt ifrån önskvärt att det bräddas, men med de system vi har är det nödvändigt att det blir så, säger Fredrik Davidsson, avdelningschef på Gryaab i Göteborg som driver reningsverket Ryaverket.

Bräddning görs som en säkerhetsåtgärd och minskar risken för att källare och gator översvämmas och för att reningsverk och pumpstationer överbelastas.

2023-08-12 Lokalpressen Lerum

Kommunen vidtog åtgärder i stormen (Gryaab)

Då stormen Hans tidigare i veckan förde med sig ihållande skyfall med höga vattenflöden tvingades Lerums kommun, liksom de flesta grannkommuner, brädda avloppssystemet.

Orenat avlopps- och dagvatten släpptes ut i sjön Aspen, via Sävån varför man avrådde från bad i sjön. Natten till onsdagen hade regnovädret avtagit tillräckligt för att ge Gryaab klartecken till att Lerums kommun åter kunde starta huvudpumpstationen och därefter skicka kommunens avloppsvatten till Göteborg.

2023-08-14 IT-pedagogen

Nu har Gryaab släppt studiebesökstider för höstterminen 2023 (Gryaab)

Du som är pedagog kan gå in och boka ett besök för din klass i vårt bokningssystem.

Studiebesöket bygger mycket på dialog mellan guide och elever. Genom att eleverna förbereder sig med vårt material på webben får både eleverna och guiden rätt förutsättningar för ett lyckat besök.

Med vårt studiematerial kan eleverna på ett enkelt och lekfullt sätt lära sig om toavett och reningsverket. På sajten finns även spelet Spoleborg där eleverna själva är huvudperson och hjälper en familj som inte har riktig koll på hur man lever avloppsvänligt. Spoleborg är uppbyggt så att eleverna kan följa avloppsvattnets väg från hemmet till reningsverket och ut i havet.

2023-08-23 Dagens Nyheter

Orenat avloppsvatten släpptes ut vid 88 badplatser (bräddning)

Vid kraftigt regn eller töväder kan reningsverk bli så fulla att de måste släppa ut orenat avloppsvatten i sjöar, havsvikar eller vattendrag. Det kan också ske vid tekniska problem på pumpstationer.

Tidningen Aktuell Hållbarhet har granskat utsläppen av orenat avloppsvatten som skett från avloppsledningsnätet i hela Sverige under 2021. I kartläggningen ingår de avloppsledningar som tillhör de 480 verksamheter som servar över 2 000 personer och därav är skyldiga att rapportera eventuella utsläpp till Naturvårdsverket.

Totalt skedde 4 355 utsläpp av orenat avloppsvatten inom 300 meter från en badplats under 2021, visar tidningens granskning. Flest utsläpp, så kallade bräddningar skedde vid badplatsen Badsjön i Storuman, där orenat vatten släpptes ut vid 3 286 gånger under året som kartlagts.

I tidningens genomgång framgår det att Stockholm Vatten och Avfall totalt bräddade 83 000 kubikmeter orenat avloppsvatten under 2021, motsvarande 83 miljoner liter vatten. 76 av utsläppen skedde i närheten av Långholmens strandbad som på vid ön Långholmen mellan Kungsholmen och Södermalm i centrala Stockholm.

– De kombinerade avloppsledningarna är byggda för ett tioårsregn. När det då regnar mer än det, vilket det gör regelbundet, så räcker inte ledningarna till utan då bräddar det i olika punkter. 2021 hade vi regn både i maj och i juni som var betydligt större än 10-årsnederbörd, säger Linda Evjen som är utredningsingenjör på Stockholm Vatten och Avfall till Aktuell Hållbarhet.

2023-08-22 Cirkulation

Gryaab kartlägger utsläpp till luften med drönare (Gryaab)

Under vecka 34 kommer Linköpings universitet att flyga med drönare på Gryaabs anläggning för att mäta metan- och lustgas. Målet är att spåra utsläpp av växthusgaser som bildas i reningsverkets processer. Under 23-24 augusti så kommer forskare från Linköpings universitet till Gryaab för att mäta hur mycket av de här gaserna som släpps ut.

– Genom att mäta utsläpp av växthusgaser från de olika processtegen får vi bättre koll på vilka åtgärder som kan genomföras för att minska vår klimatpåverkan ytterligare, säger Dag Lorick, utvecklingsingenjör på Gryaab, i ett pressmeddelande.

2023-08-22 Cirkulation

Gryaab ackrediterar sitt laboratorium (Gryaab)

Nya och kommande krav för avloppsvattenreningen är en av anledningarna till att Gryaab väljer att ackreditera sitt eget laboratorium. Enligt de ansvariga är fördelarna många.

- Vi kommer ackreditera laboratoriet enligt ISO 17025. Fördelarna är bland annat att vi har rätt kompetens för att hantera våra prover, att vi har kontroll på hela kedjan från provtagning till rapportering och att vi kan välja analysmetod och instrumentering och anpassa kvaliteten efter våra krav. Dessutom har vi egen kompetens inom ISO 17025, säger projektledaren Anette Johansson, i ett pressmeddelande.

Projektet startade i höstas och beräknas pågå i två år.

- Vi började skapa en bild av vad vi har idag och vad som behöver förbättras och förändras. Just nu ser vi över de metoder vi i första hand ska ackreditera. Vi testar om dem och ser till att all dokumentation är kvalitetssäkrad. Den här fasen är resurskrävande

för hela labbet men också spännande och utvecklande för oss alla, berättar Anette Johansson.

Förändringen kommer att påverka hur analyser beställs och hur de ackrediterade resultaten rapporteras. Nästa steg blir att införa det nya kvalitetssystemet på labbet och hos de medarbetare på Gryaab som också använder labbets tjänster.

- I januari 2024 siktar vi på att ansöka om ackreditering. Den processen tar ungefär nio månader och då kommer vi granskas i hur vi uppfyller kraven i ISO 17025, vår dokumentation, kompetens, arbetssätt, analyser och instrument med mera. Hösten 2024 siktar vi på att vara ackrediterade.